

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΣΩΤΗ

ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΣΩΤΗ

Παντελής Κασώτης

Αθήνα 2026

ISBN 978-618-00-6445-2

1η Έκδοση - Αθήνα 2026

Πατρικό Γενεαλογικό Δέντρο 1824-2025

Γένος Γεωργίου Ζίζζη απο την Κάσο και της Ικάριας συζύγου του με επίθετο Κόχυλα (μεγάλη Ικαριακή οικογένεια με Κρητικές ρίζες). (Προσεγγιστικά 1824 μετά την καταστροφή της Κάσου):

- Ἄρχων Θεόδωρος Ζίζζης "Χατζής" ✞ (αλλαγή επιθέτου σε Κασώτης απο το "γιος του Κασώτη" δηλαδή αυτού που κατάγεται από την Κάσο.) (Γενάρχης του κλάδου της οικογένειας). *Δήμαρχος Ικαρίας ως προεστός στο συμβούλιο των δημογερόντων επί βασιλείας του 32ου Σουλτάνου Αμπντούλ Αζίζ εκπροσωπώντας το Ρουμ μιλλέτ του νησιού και άρχοντας του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (τιμητικός τίτλος που είχαν όλοι οι δημογέροντες του Φαναριού επί Τουρκοκρατίας). Μετά τον θάνατο του το αξίωμα του πέρασε στον γιο του Γεώργιο μαζί με το τσιφλίκι του Περδικιού (τα άλλα δύο ήταν σε Αρμενιστή και Άγιο Κήρυκο οπού διατηρούσε και εμπορικό κατάστημα) μέχρι την απελευθέρωση του νησιού το 1912 απο την επανάσταση του Ιωάννη Μαλαχία. Το παρατσούκλι "Χατζής" δήλωνε το ταξίδι/προσκύνημα του στους Αγίους Τόπους και την βάπτιση του στον Ιορδάνη ποταμό όπως βαπτιστικέ ο Ιησούς Χριστός.*

Πηγή αξιώματος: Μελάς, Ιωάννης. Ιστορία της νήσου Ικαρίας σελ 277.

Γένος Ἄρχοντος Θεόδωρου "Χατζή" Κασώτη τεκμηριωμένα μέσω ληξιαρχείου απο το 1864 και μετά:

- Γεώργιος Κασώτης, Κληρονομικός Άρχοντας της Ικαρίας και των Φούρνων ✞ (*οικογένεια Περδικιού*)
- Πάτερ Μιχαήλ Κασώτης ✞ (αργότερα αλλαγή επιθέτου σε "Οικονόμου") (*οικογένεια Οικονόμου Αγίου Κηρύκου*)
- "Άγνωστος ως τώρα" Κασώτης (*οικογένεια Αρμενιστή*)

Γένος Ἄρχοντος Γεωργίου "Χατζή" Κασώτη (*οικογένεια Περδικιού*):

- Ἄρχων Δημήτριος Κασώτης ✞
- Θεόδωρος Κασώτης ✞ (2η γενιά)
- Ιωάννης Κασώτης ✞

- Φώτιος Κασώτης ✞

Γένος Θεοδώρου Κασώτη (2η γενιά):

- Γεώργιος Κασσιώτης ✞ (αλλαγή επιθέτου)
- Θεόδωρος “Ρόρης” Κασσιώτης ✞ (3η γενιά) (ιός του Γεωργίου Κασσιώτη)

Γένος Θεοδώρου Κασσιώτη (3η γενιά):

- Γεώργιος Κασσιώτης
- Αθανασία Κασσιώτη-Μαρινάκη

Γένος Ἄρχοντος Δημητρίου Κασώτη αδερφού του Θεοδώρου Κασώτη (2η γενιά):

- Φίλιππος Κασώτης ✞
- Δέσποινα Κασώτη ✞
- Ουρανία Κασώτη ✞

Γένος Φιλίππου Κασώτη ιού του Δημητρίου:

- Δημήτριος Κασιώτης ✞ (2η γενιά) (αλλαγή επιθέτου) (*οικογένεια Αυστραλίας*)
- Σοφία Κασώτη-Καλαμπόγια ✞ (*οικογένεια Αυστραλίας*)
- Μαρία Κασώτη-Καράβη
- Αντώνης Κασώτης
- Γεώργιος Κασώτης (2η γενιά)
- Ανδρέας Κασώτης (*οικογένεια Αμερικής*)
- Νικόλαος Κασώτης

Γένος Δημητρίου Κασιώτη (2η γενιά) (*οικογένεια Αυστραλίας*):

- Μιχάλης Κασιώτης ✞
- Βασίλης Κασιώτης ✞
- Νεκτραρία Γραμματική Κασιώτη-Λοίζου
- Αντώνης Κασιώτης

Γένος Βασίλη Κασιώτη (*οικογένεια Αυστραλίας*):

- Δημήτριος Κασιώτης (3η γενιά)

Γένος Δημητρίου Κασιώτη (3η γενιά) (*οικογένεια Αυστραλίας*):

- Χάρβεϊ Κασιώτης (Kassiotis)
- Ορλάντο Κασιώτης (Kassiotis)
- Τάγια Κασιώτη (Kassiotis)
- Γεωργία Γκρέις Κασιώτη (Kassiotis)

Γένος Αντώνη Κασιώτη (*οικογένεια Αυστραλίας*):

- Ζωή Κασιώτη (Kassiotis)

Γένος Αντώνη Κασώτη:

- Φίλιππος Κασώτης
- Ηρώ Κασώτη

Γένος Φιλίππου Κασώτη του Αντώνη:

- Αντώνης Κασώτης (2η γενιά)
- Καρολίνα Κασώτη

Γένος Γεωργίου Κασώτη (2η γενιά):

- Ειρήνη Κασώτη-Λαιμού
- Αργυρή Κασώτη

Γένος Ανδρέα Κασώτη (*οικογένεια Αμερικής*):

- Φίλιππος Κασώτης
- Ανδρονίκη Κασώτη

Γένος Νικολάου Κασώτη:

- Φίλιππος Κασώτης
- Παντελής Κασώτης

Γένος Φιλίππου Κασώτη του Νικολάου:

- Νικόλαος Κασώτης (2η γενιά)
- Αλίκη Κασώτη

✞ A Mari Usque Ad Mare - Από Θάλασσα Σε Θάλασσα ⚓

Σχετικά με το αρχαίο νησί της Ηρωικής Κάσου:

Πρώτοι κάτοικοι της θεωρούνται οι Φοίνικες, ενώ ο Όμηρος την συμπεριλαμβάνει στα νησιά που συμμετείχαν στον Τρωικό Πόλεμο. Παρά το μικρό μέγεθός της, υπήρξε σπουδαία ναυτική κι εμπορική δύναμη και με τον στόλο της συμμετείχε στην Επανάσταση του 1821.

Πώς αναδύθηκε το ηρωικό μας γένος από την Κάσο:

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, το νησί της Κάσου αποτελούνταν από 7000 άτομα που κυρίως εργάζονταν ως ψαράδες, ναυπηγοί και καπετάνιοι. Η μεγάλη πλειονότητα αυτών συμμετείχε στην Ελληνική Επανάσταση παρέχοντας πλοία και μαχητές στον αγώνα.

Αυτό το μικρό νησί του Αιγαίου προκάλεσε τόσες ζημιές στον οθωμανικό στόλο που η Αίγυπτος κλήθηκε να το καταστρέψει ολοσχερώς, σταματώντας την υποστήριξή του στους άλλους επαναστάτες μια για πάντα.

Η Σφαγή της Κάσου συνέβη τον Ιούνιο του 1824, με αποτέλεσμα 500 νεκρούς Έλληνες και πάνω από 2000 γυναίκες και παιδιά να πωλούνται στη δουλεία από τους Οθωμανούς. Πολλές οικογένειες διέφυγαν σε γειτονικά νησιά όπως η Ρόδος, η Ικαρία και η Σάμος.

Για να τιμήσουν την κληρονομιά τους, αυτές οι οικογένειες εγκατέλειψαν τα αρχικά τους επίθετα και υιοθέτησαν επώνυμα όπως Κασώτης, Κασσιώτης και Κασωτάκης. Λόγω του μικρού μεγέθους του νησιού της Κάσου, των στενών δεσμών και της κοινής ιστορίας αυτών των ανθρώπων, ο σύλλογος μας τους θεωρεί όλους συγγενείς και ισότιμα μέλη της ευρύτερης οικογένειάς μας.

Σχετικά με τον σύγχρονο Οικογενειακό Σύλλογο:

Αυτός ο σύλλογος ιδρύθηκε το 2024, 200 χρόνια μετά το Ολοκαύτωμα της Κάσου από τον Παντελή Κασώτη, έναν έκτης γενιάς απευθείας απόγονο του Γεώργιου Ζίζζη (Italiano: Giorgio Zizzi), ενός Κασιώτη ναυτικού Ενετικής προέλευσης που πολέμησε με τον στόλο του Ναυάρχου Γεώργιου Σαχτούρη και εγκαταστάθηκε στο νησί της Ικαρίας μετά τις Ναυμαχίες του Γέροντα και της Σάμου.

Η αποστολή του συλλόγου είναι να επανασυνδέσει τους συγγενείς μας, που τώρα κατοικούν σε όλο τον κόσμο και να παρέχει γενεαλογικά αρχεία για αυτούς, ώστε να μπορούν να ερευνήσουν καλύτερα την ιστορία τους και τους ζώντες συγγενείς τους στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Αυστραλία.

Η Κάσος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην απελευθέρωση της Ελλάδας και όλων των χριστιανικών πληθυσμών από τους Οθωμανούς Τούρκους και η διασπορά της πρέπει να γνωρίζει και να τιμά αυτό το παρελθόν. Γι' αυτό η σύγχρονη Κάσος ονομάζεται επίσημα «Ηρωική Κάσος» από το ελληνικό κράτος, για να σηματοδοτήσει το χρέος που οφείλει η σύγχρονη Ελλάδα σε αυτό το μικρό αλλά ισχυρό νησί.

Η Καταστροφή της Κάσου - Περίληψη:

Το 1824, ο Σουλτάνος Μαχμούτ συμμάχησε με τον Μοχάμετ Άλι της Αιγύπτου για να καταπνίξει την Ελληνική Επανάσταση. Ο γιος του Μοχάμετ Άλι, Ιμπραήμ, συγκέντρωσε μια μεγάλη εκστρατευτική δύναμη και στόλο. Αφού κατέπνιξε την

επανάσταση στην Κρήτη, οι Αιγύπτιοι κινήθηκαν εναντίον της Κάσου, ένα στρατηγικά τοποθετημένο θαλάσσιο νησί που είχε βοηθήσει την εξέγερση των Κρητών. Η ελληνική κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση να στείλει τον στόλο της λόγω έλλειψης πόρων, αφήνοντας το νησί απροστάτευτο.

Τη νύχτα της 28ης προς 29η Μαΐου, οι Αιγύπτιοι πραγματοποίησαν μια προσποιητή επίθεση στη βόρεια ακτή του νησιού, ενώ μια μικρή δύναμη αποβιβάστηκε απαρατήρητη σε άλλο σημείο. Οι Κασιώτες πολέμησαν ηρωικά αλλά, αναπόφευκτα, ηττήθηκαν. Ακολούθησε μια φοβερή σφαγή. Το νησί καταστράφηκε, πάνω από 2.000 άνθρωποι σκοτώθηκαν ή σκλαβώθηκαν. Η καταστροφή της Κάσου ήταν ένα από τα πιο τραγικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης.

Μαζί με την καταστροφή των Ψαρών που ακολούθησε, ήταν ένα σοβαρό πλήγμα για τους Έλληνες, οι οποίοι τώρα έπρεπε να πολεμήσουν και το αιγυπτιακό ναυτικό. Μετά την καταστροφή του νησιού των Ψαρών τον Ιούνιο και την αποχώρηση προς τη Λέσβο, ο Μεγάλος Ναύαρχος Χουσρέφ Πασάς οδήγησε τον οθωμανικό στόλο εναντίον της Σάμου, αποπλέοντας στις 28 Ιουλίου. Με δύο μοίρες, με επικεφαλής τον Γεώργιο Σαχτούρη και τον Ανδρέα Μιαούλη, ο ελληνικός στόλος κινήθηκε να εμποδίσει την προέλασή τους.

Μετά από αψιμαχίες για αρκετές ημέρες, οι δύο στόλοι πολέμησαν την αποφασιστική μάχη στις 5 Αυγούστου, ανοικτά του νησιού της Σάμου. Τα ελληνικά πυρπολικά, υπό τη διοίκηση του Κωνσταντίνου Κανάρη, κατάφεραν να κάψουν τρία εχθρικά πλοία. Υπό βαρύ κανονιοβολισμό από τα ελληνικά πλοία, ο Χουσρέφ Πασάς αναγκάστηκε να υποχωρήσει. Η Ναυμαχία της Σάμου, μαζί με τη Ναυμαχία του Γέροντα που ακολούθησε στις 29 Αυγούστου, έσωσαν τα νησιά της Σάμου και της Ικαρίας και ήταν μια σημαντική νίκη για τους Έλληνες.

Ένας από τους Κασιώτες ναύτες του Γεώργιου Σαχτούρη με το όνομα Γεώργιος Ζίζζης, απέκτησε έναν γιο κατά τη διάρκεια αυτών των μαχών, ο οποίος αργότερα θα γινόταν ο Άρχων Θεόδωρος "Χατζής" Κασώτης, ηγεμόνας των νησιών της Ικαρίας και των Φούρνων και ιδρυτής του ικαριακού κλάδου των Κασωτάτων. Έτσι, η οικογένειά μας γεννήθηκε από τις στάχτες της Κάσου και της Ελληνικής Επανάστασης.

Οι Κασωτάτοι της Ικαρίας ήταν κάποτε η οικογένεια Ζίζζη της Κάσου, ένας λαός ιταλικής καταγωγής που ακολούθησε την ενετική οικογένεια Κορνάρου όταν ανέλαβε την ηγεμονία του νησιού το 1306. Αυτή είναι η ιστορία τους.

"Απο την Κάσο και τις Ναυμαχίες Γέροντα/Σάμου στην Ικαρία και την απελευθέρωση του Αιγαίου."

Γεώργιος Ζίζζης και η ίδρυση της οικογένειας.

Πρώτος πρόγονος της οικογένειας και πατέρας του ιδρυτή της Θεόδωρου Κασώτη ήταν ο Κασιώτης ναυτικός Γεώργιος Ζίζζης (Italiano: Giorgio Zizzi) ο οποίος αγωνίστηκε ως ναύτης του ναυάρχου Γεώργιου Σαχτούρη στις Ναυμαχίες Γέροντα και Σάμου και εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ικαρία το 1824 όταν ο στόλος του Σαχτούρη έδεσε στο νησί για ανεφοδιασμό. Το πραγματικό όνομα της οικογένειας Ζίζζη και καθως και η ιστορία της ζωής του γενάρχη της πέρασαν ως προφωρική παράδωση απο πατέρα σε γιό για 7 γενιες μέχρι που επιβεβαιώθηκε και επίσημα τον Μάρτη του 2025 μετά απο γενετική εξέταση DNA απο τη MyHeritage η οποία απέδειξε την Ιταλική καταγωγή των Κασωτάτων της Ικαρίας (35,4%) και τους συνέδεσε ως κοντινά ξαδέρφια του αρχικού, Ιταλικού κλάδου της οικογένειας Zizzi.

Για να κατανοήσουμε όμως τους προσωπικούς λόγους που ο Γεώργιος Ζίζζης επέλεξε να εγκατασταθεί στην Ικαρία αντί να επιστρέψει στην Κάσο πρέπει να υπολογίσουμε το Ολοκαύτωμα της Κάσου το 1824 από τον Αιγυπτιακό στόλο, τους νεκρούς και αιχμάλωτους που καθιστούν το νησί ανυπόφορο και οδηγούν χιλιάδες κατοίκους στην προσφυγιά. Σχετικό επιστημονικό άρθρο αναφέρει:

Το ολοκαύτωμα της Κάσου

Κολοβός Γεώργιος

Ερευνητής – Συγγραφέας

Πτυχιούχος Διοίκησης Ναυτιλιακών και Μεταφορικών Επιχειρήσεων Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πειραιά

Εισαγωγή

Μετά την καταστολή της Επαναστάσεως στη Κρήτη κατά το πρώτο εξάμηνο του 1824, οι Τούρκοι στράφηκαν εναντίον της Κάσου. Στις 27 Μαΐου, τα εχθρικά πλοία παρατάχθηκαν στα ανοιχτά της Κάσου και άρχισαν σφοδρό κανονιοβολισμό. Οι Κασιώτες, που μάταια περίμεναν ενισχύσεις, αντιστάθηκαν με γενναιότητα αλλά σύντομα αναγκάστηκαν να υποκύψουν στην αριθμητική υπεροχή του εχθρού, που τους αιφνιδιάσε και αποβιβάστηκε στα νώτα τους. Οι σφαγές, οι λεηλασίες και οι

αιχμαλωσίες που ακολούθησαν καταστρέψανε το νησί. Την ίδια στιγμή οι ηγέτες της επαναστατημένης Ελλάδας, συγκρούονταν μεταξύ τους για την νομή της εξουσίας…

Γενικά

Η Κάσος είναι νησί του νότιου Αιγαίου και ένα από τα Δωδεκάνησα. Βρίσκεται ανάμεσα στην Κρήτη και την Κάρπαθο. Έχει έκταση 66 τετραγωνικά χιλιόμετρα, μήκος ακτών 59 χιλιόμετρα και απέχει 37 μίλια από την Κρήτη. Γενικά η Κάσος είναι απόκρημνη και μόνο το μέρος που βλέπει προς την Ελλάδα, μήκους τριών μιλίων είναι βατό. Ο πληθυσμός της ήταν 990 άτομα σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το 1820, λίγο πριν ξεσπάσει η Ελληνική Επανάσταση, ο πληθυσμός της Κάσου είχε φθάσει περί τις 7.000 και ο εμπορικός στόλος είχε φθάσει στην ακμή του περί τα 100 πλοία. Με βάση αυτόν τον στόλο, οι Κασιώτες ναυτικοί έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην Επανάσταση του 1821, προβάλλοντας εμπόδια στον απρόσκοπτο ανεφοδιασμό των τουρκικών στρατευμάτων που προσπαθούσαν να καταστείλουν την Επανάσταση στην Πελοπόννησο. Σημαντικός υπήρξε και ο ρόλος των πλοίων της Κάσου σε επιχειρήσεις στην Κρήτη, με τους διάσημους πλοιάρχους τους, Θεόδωρο Κανταριτζή, Μάρκο Μαλλιαράκη, Χατζή Νικ. Μαυρή και άλλους. Η Κάσος μετείχε και στη Ναυμαχία της Σάμου, με μοίρα πλοίων της υπό τη διοίκηση του Ν. Ιουλίου ή Μπουρέκα. Τον Σεπτέμβριο του 1822, τέσσερα μόνον κασιώτικα πλοία συνέλαβαν στο λιμάνι της Δαμέττης 19 εχθρικά πλοία που ήταν έτοιμα να εκπλεύσουν προς Κρήτης για εφοδιασμό του Χασάν πασά. Τα πλοία αυτά παραδόθηκαν στην ελληνική Διοίκηση για να χρησιμοποιηθούν ως πυρπολικά. Έτσι η μοναδική λύση για τους Τούρκους ήταν η καταστροφή της Κάσου. Με τη συνδρομή του πασά της Αιγύπτου, Μωχάμετ Αλή, και κατόπιν προδοσίας, στα τέλη Μαΐου του 1824, κατεστράφη ολοσχερώς η Κάσος με χιλιάδες Κασιώτες νεκρούς ή αιχμαλώτους για τα σκλαβοπάζαρα της Αλεξάνδρειας. Για αρκετά χρόνια μετά το Ολοκαύτωμα, το νησί παρέμεινε έρημο. Αν και με την πάροδο του χρόνου οι επιζώντες Κασιώτες άρχισαν να επιστρέφουν, η οικονομία ποτέ δεν ανέκαμψε. Στην σταδιακή επιστροφή των Κασιωτών συντέλεσε και η ενσωμάτωση της Κάσου και των γειτονικών νησιών στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της 18ης Μαρτίου 1829. Ο Έλληνας διοικητής διέμενε εναλλάξ στη Θήρα και στην Κάσο. Το επόμενο έτος όμως, με το Πρωτόκολλο του Λονδίνου, η Κάσος επεστράφη στην τουρκική κυριαρχία, ως ανταλλαγή για την Εύβοια. Παρά το γεγονός ότι βρισκόντουσαν υπό τουρκικό ζυγό, οι Κασιώτες εξακολουθούσαν να στέλνουν αντιπροσωπεία τους στις Εθνικές Συνελεύσεις μέχρι και το 1863. Το 1911, η Κάσος κατελήφθη από τους Ιταλούς και ενσωματώθηκε στην Ελλάδα μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στις 7 Μαρτίου 1948.

Γεγονότα πριν την καταστροφή της Κάσου

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 1824, η πολιτική κρίση που υπόβοσκε από το πρώτο έτος του Αγώνα και είχε οξυνθεί κατά τους τελευταίους μήνες του 1823, εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο. Αντιμαχόμενοι από τη μια πλευρά οι σημαντικότεροι στρατιωτικοί της Πελοποννήσου με τον Κολοκοτρώνη επικεφαλής και από την άλλη ο κύκλος του Μαυροκορδάτου, με τους νησιώτες και τους σημαντικότερους πολιτικούς της Πελοποννήσου. Το αποτέλεσμα της εθνικής αυτής διαμάχης ήταν η αποδυνάμωση της Επανάστασης και η καταστροφή των νησιών της Κρήτης, της Κάσου και των Ψαρών από το τουρκοαιγυπτιακό στόλο. Η Πύλη, που είχε διδαχτεί από τις εμπειρίες τριών ετών ότι ήταν ανίκανη να καταστείλει τον ελληνικό Αγώνα μόνη της, αποφάσισε να προσφύγει στον ισχυρό πασά της Αιγύπτου Μωχάμετ Αλή (τυπικά υποτελή στη Υψηλή Πύλη αλλά στην ουσία ανεξάρτητο) και να

ζητήσει τη βοήθεια του όχι πλέον για την υποταγή της Κρήτης, αλλά ολόκληρης της Ελλάδος. Ο σατράπης αυτός ο οποίος με τις ικανότητες του κατάφερε να γίνει πανίσχυρος από το μηδέν, να αναμορφώσει την Αίγυπτο, να οργανώσει αξιόμαχο στρατό και στόλο (που εκπαιδεύτηκε από Γάλλους αξιωματικούς) και να βρει πόρους για τη διατήρηση και την αύξηση τους, υποσχέθηκε να κινητοποιήσει τις δυνάμεις του και να στείλει το γιό του, Ιμπραήμ πασά, ο οποίος ανακηρύχθηκε ηγεμόνας της Πελοποννήσου. Η συμφωνία που είχε κάνει με την Πύλη ανέφερε ότι, θα κρατούσε υπό την εξουσία του όσες περιοχές θα κατάφερνε να υποτάξει, θα μετέφερε τους αιχμαλώτους χριστιανούς στην Αίγυπτο ή σε άλλα μέρη και θα αποικούσε τις ελληνικές περιοχές με Αιγυπτίους και άλλους μωαμεθανούς. Αποφασίστηκε λοιπόν να εισβάλουν τα αιγυπτιακά στρατεύματα με την βοήθεια του αιγυπτιακού στόλου στην Πελοπόννησο, τα στρατεύματα και οι ναυτικές δυνάμεις της Πύλης στο Αιγαίο και τα σώματα που βρίσκονταν στη Στερεά Ελλάδα σε όλες τις άλλες επαναστατημένες περιοχές, ώστε να βρεθεί ολόκληρη η Ελλάδα σε πόλεμο, από ξηρά και θάλασσα ταυτόχρονα. Καθώς προετοιμαζόταν εναντίον της Ελλάδος, ο Μωχάμετ Αλή, έκρινε αναγκαίο να κρατήσει αμείωτη την εξουσία του στην Κρήτη, επειδή θεωρούσε ότι το νησί ήταν γέφυρα για τη μεταφορά των δυνάμεων του στη Πελοπόννησο. Φοβόταν όμως τη γειτονική Κάσο, την οποία αποφάσισε να υποτάξει, επειδή το νησί αυτό που είχε φοβίσει και βλάψει με το μικρό ναυτικό του τους Τούρκους, οι οποίοι βρίσκονταν στα φρούρια της Κρήτης, θα μπορούσε και πάλι να προκαλέσει ταραχές. Έτσι μετά την ολοκλήρωση της καταστροφής της Κρήτης περί τα μέσα Απριλίου, ήταν η σειρά της Κάσου να δοκιμάσει την οργή του τουρκοαιγυπτιακού στόλου. Η Κάσος, είχε δώσει πολλές αφορμές στον εχθρό, να αντιληφθεί τη σημασία της στη διεξαγωγή του πολέμου. Ο στόλος της είχε πρωταγωνιστήσει στον αγώνα της Κρήτης και μετά το τέλος του, είχε μεταφέρει πολλούς Κρητικούς πρόσφυγες στη Κάσο (με αρχηγούς τους Κουρμούλη και Αστρινό), ενώ διέθετε και στρατηγική θέση είκοσι μίλια από το λιμάνι της Σητεία. Πριν ακόμα από την καταστροφή της Κρήτης, στις 18 Ιανουαρίου του 1824, η Κάσος είχε δοκιμάσει την πρώτη εχθρική ενέργεια. Μοίρα του αιγυπτιακού στόλου αποτελούμενη από 14 πολεμικά επιτέθηκε εναντίον της όμως τα πυροβολεία του νησιού απάντησαν αμέσως. Στις 15 – 16 Απριλίου, εκθέσεις που έφτασαν στην Ύδρα από την Σμύρνη και την Αλεξάνδρεια παρουσίαζαν πληροφορίες για σχέδια των Αιγυπτίων εναντίον της Ελληνικής Επανάστασης. Πιο συγκεκριμένα ανέφεραν ότι ο Ιμπραήμ, γιος του Μωχάμετ Άλη ορίσθηκε διοικητής των τουρκοαιγυπτιακών στρατευμάτων στη Πελοπόννησο και ότι ο αιγυπτιακός στόλος (άριστα οργανωμένος και εξοπλισμένος) ήταν έτοιμος να αποπλεύσει και να ενωθεί με τον υπόλοιπο στόλο που βρισκόταν ήδη στη Κρήτη. Η έκθεση που προερχόταν από την Αλεξάνδρεια έθετε μάλιστα συγκεκριμένο τρόπο αντιμετώπισης της απειλής προτείνοντας ο ελληνικός στόλος να συναντηθεί με τον αιγυπτιακό μεταξύ Καστελόριζου, Ρόδου και Καρπάθου και να προσπαθήσει να τον καταστρέψει πριν αυτός προλάβει να ενώσει όλες τις δυνάμεις του. Αναμενόμενο θα ήταν μετά από αυτές τις προειδοποιήσεις ότι η κυβέρνηση θα έπαιρνε τα κατάλληλα μέτρα και θα φρόντιζε να ενίσχυε το νησί. Αλλά όχι μόνο δεν λήφθηκε κανένα μέτρο ενίσχυσης του στόλου και της άμυνας του νησιού αλλά αφαίρεσαν από τη δύναμη του δύο μικρά σφακιανά πλοία, που βρίσκονταν στο λιμάνι της για να μετατραπούν σε πυρπολικά και να προστεθούν στο στόλο της Ύδρας. Ταυτόχρονα η έλλειψη χρημάτων των κατοίκων της Κάσου, καθιστούσε αδύνατη την κινητοποίηση των δικών τους πλοίων. Έτσι στις 12 Μαΐου οι πρόκριτοι της του νησιού έστειλαν επιστολή προς την «Υπερτάτην Διοίκησιν» εξέθεταν τον μεγάλο κίνδυνο που τους απειλούσε και ζητούσαν οικονομική ενίσχυση για να μπορέσουν να κινητοποιήσουν τα πλοία τους. Ζητούσαν ακόμα πυρομαχικά, μπαρούτι και βόλια.

Ωστόσο η επιστολή τους έμεινε χωρίς απάντηση. Τρεις φρεγάτες και δέκα δρόμωνες απέπλευσαν από την Αλεξάνδρεια στις 28 Απριλίου 1824 υπό τις διαταγές του Ισμαήλ Γιβραλτάρ, έμπειρου και τολμηρού ναυτικού που είχε ανατραφεί μεταξύ των πειρατών της Μπαρμπαριάς. Η ναυτική δύναμη της Κάσου περιοριζόταν σε 15 πάρωνες και 40 μικρότερα πλοία. Ο αιγυπτιακός στόλος πέρασε από τη Σούδα, όπου παρέλαβε 12 ακόμα πλοία και φάνηκε στην Κάσο στις 14 Μαΐου 1824. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πηγές δεν συμφωνούν στον αριθμό των πλοίων και στη δύναμη του εχθρού. Όμως όλος ο τουρκοαιγυπτιακός στόλος βρισκόταν υπό τις διαταγές του Χουσεΐν που οργάνωσε την επιχείρηση εναντίον της Κάσου. Ο τελευταίος εμπειροπόλεμος, αδίστακτος και δραστήριος ήταν αποφασισμένος να υποτάξει τους Έλληνες χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα της βίας. Το νησί την περίοδο εκείνη είχε τέσσερα χωριά : την Αγία Μαρίνα (που ήταν το σημαντικότερο), το Αρβανιτοχώρι, την Παναγία και την Πόλη. Τα χωριά αυτά βρίσκονταν στο ανατολικό μέρος του νησιού και απείχαν πολύ λίγο μεταξύ τους. Ολόκληρο το νησί είχε τότε 5.000 κατοίκους, από τους οποίους οι 500 ήταν ναύτες. Το νησί δεν είχε λιμάνι και για το λόγο αυτό τα πλοία του αγκυροβολούσαν συνήθως στη γειτονική Κάρπαθο, αλλά εκείνες τις ημέρες είχαν συγκεντρωθεί όλα στην περιοχή Αυλάκι, εξαιτίας του καλοκαιριού. Οι κάτοικοι του νησιού είχαν οργανώσει την άμυνα του νησιού με τις δικές τους δυνάμεις όσο μπορούσαν. Είχαν τοποθετήσει τριάντα κανόνια στην ανατολική πλευρά του νησιού που ήταν και η πιο επισφαλής (μπροστά από τα χωριά). Τα υπόλοιπα παράλια που ήταν εντελώς απόκρημνα δεν άφηναν περιθώρια για εχθρική απόβαση. Έτσι τοποθετήθηκαν μόνο μικρές φρουρές για να ειδοποιήσουν σε περίπτωση κινδύνου. Τη στρατιωτική δύναμη του νησιού αποτελούσαν 600 περίπου ένοπλοι Κάσιοι. Οι περισσότεροι από αυτούς γνώριζαν πολύ καλά και τον χειρισμό των πυροβόλων από την πείρα που είχαν αποκτήσει στα πλοία τους, τα οποία από επιδρομές που εκτελούσαν στη Μεσόγειο μετέφεραν στο νησί πλήθος από τουρκικά λάφυρα. Στη δύναμη αυτή, είχαν προστεθεί και 600 ακόμα ένοπλοι Κρητικοί πρόσφυγες. Οι πρόκριτοι και οι πλοίαρχοι του νησιού μόλις είδαν τα πλοία του εχθρικού στόλου συνεδρίασαν για να αποφασίσουν το τι θα κάνουν. Άλλοι πρότειναν να υποταχθούν, φοβούμενοι ότι η υπεροχή του τουρκοαιγυπτιακού στόλου δεν άφηνε περιθώρια για αντίσταση που θα μπορούσε να είναι επιτυχής και, άλλοι να αμυνθούν. Όμως ενώ ακόμη συζητούσαν τα πλοία του εχθρικού στόλου άρχισαν τον κανονιοβολισμό, οπότε επιβλήθηκαν εκείνοι που επιθυμούσαν να αντισταθούν. Έτσι τα πυροβολεία του νησιού απάντησαν στα εχθρικά κανόνια. Η εφημερίδα της Σμύρνης «Σμυρναίος» αναφέρει ότι η ναυαρχίδα του τουρκοαιγυπτιακού στόλου «Αφρική» στη προσπάθεια της να πλησιάσει το νησί προσέκρουσε πάνω σε ύφαλο και έχοντας πάθει σοβαρές ζημιές αναγκάστηκε να υποχωρήσει. Τα υπόλοιπα αιγυπτιακά πλοία βλέποντας τον κίνδυνο δεν επιχείρησαν να πλησιάσουν. Έμειναν δύο ακόμη μέρες, ανίχνευσαν τις ακτές και γύρισαν στη Σούδα χωρίς να προβούν σε καμιά άλλη ενέργεια. Είναι εξαιρετικά πιθανό ότι ο Χουσεΐν πίστευε με μια εντυπωσιακή επίδειξη του στόλου του θα επιτύγχανε την υποταγή του νησιού και για το λόγο αυτό δεν είχε φέρει μαζί του αποβατικές δυνάμεις που θα του επέτρεπαν να τολμήσει την κατάληψη του.

Αδράνεια της κυβέρνησης παρά τις αγωνιώδεις εκκλήσεις των Κασιωτών

Στις 17 Μαΐου, οι Κασίωτες ζήτησαν με αγωνιώδεις εκκλήσεις τους προς τους προύχοντες της Ύδρας και την Κυβέρνηση άμεση βοήθεια. Ζητούσαν θαλάσσια δύναμη εκθέτοντας ταυτόχρονα την τραγική κατάσταση τους. «Η αιγυπτιακή αρμάδα… έχει φρεγάτας τέσσαρας και μιά οπού απέρασεν εις Ρόδον, από εμβρίκια δέκα, και από μικρά πλοία, γαλιότες δέκα» έγραφαν. Οι βουλευτές του Αιγαίου με

αναφορά τους προς το Βουλευτικό, τόνιζαν τον κίνδυνο που απειλούσε τα νησιά και την Κάσο ειδικότερα, και ταυτόχρονα υπενθύμιζαν ότι τα χρήματα που είχαν εισπραχθεί από τα νησιά για την επάνδρωση και τον εξοπλισμό του στόλου ήταν αρκετά, ώστε αυτός να κινητοποιηθεί άμεσα αποτρέποντας αποβάσεις στα νησιά που κινδύνευαν και αντιμετωπίζοντας τον εχθρό. Ωστόσο, το Βουλευτικό δεν κινήθηκε με την ταχύτητα που θα έπρεπε. Η εισήγηση που έστειλε στο Εκτελεστικό δεν φανέρωνε ότι υπήρχε κάποια αγωνία στα μέλη του, ενώ απάντησε στον Νικόλαο Χρυσόγγελο, παραστάτη (βουλευτή) του Αιγαίου, ότι «οι πόροι ελλείπουσιν». Κάποιες ακόμα ενέργειες προς τις Σπέτσες και την Ύδρα έμειναν άκαρπες. Και αυτό με τη δικαιολογία ότι δεν υπήρχαν τα απαιτούμενα χρήματα για να εκπλεύσουν άμεσα είκοσι πλοία με ανάλογο αριθμό πυρπολικών. Η απάντηση του νέου Εκτελεστικού, στις 27 Μαΐου, φανερώνει την έλλειψη εκτιμήσεως της σοβαρότητας του κινδύνου και την ασυγχώρητη αδράνεια των υπευθύνων. Στην πραγματικότητα, το νέο Εκτελεστικό ασχολείτο με την προσπάθεια καταστολής τον εσωτερικών του αντιπάλων και όχι με την αποτροπή του εξωτερικού κινδύνου. Είχε έρθει η σειρά της Κάσου να αφεθεί στην τύχη της, όπως αφέθηκε λίγο καιρό πριν η Κρήτη.

Απόβαση των εχθρών στη Κάσο και καταστροφή του νησιού

Οι Κασιώτες καθώς δεν έβλεπαν ανταπόκριση στις εκκλήσεις τους για βοήθεια αποφάσισαν να αμυνθούν μόνοι τους. Φρόντισαν λοιπόν να οργανώσουν την άμυνα τους στις θέσεις που πίστευαν ότι ήταν πιο ευπρόσβλητες, δεν άκουσαν όμως τους πιο έμπειρους που πρότειναν να τεθούν δυνάμεις και σε άλλα σημεία του νησιού, που πίστευαν ότι ήταν δύσβατα και απρόσιτα. Στις 27 Μαΐου 1824 και ημέρα Σάββατο, έφτασε στη Κάσο ισχυρός αιγυπτιακός στόλος με ναύαρχο τον Ισμαήλ και γενικό αρχηγό τον Χουσεΐν. Οι πηγές δεν συμφωνούν ως προς τον αριθμό των πλοίων και τον αριθμό των ανδρών, φαίνεται ωστόσο ότι ήταν 25 – 45 πλοία στα οποία επέβαιναν 3.000 – 4.000 Αλβανοί στρατιώτες. Ο εχθρικός στόλος παρατάχθηκε κοντά στο παρακείμενο νησάκι της Μακριάς και άρχισε τον κανονιοβολισμό της Κάσου. Κύριοι στόχοι το Κατάρτι, η Αμμούδα, η Πούντα του Αγίου Γεωργίου, και το χωρίο της Αγίας Μαρίνας, όπου ήταν συγκεντρωμένη η κυριότερη αμυντική δύναμη των Κασίων. Ωστόσο η απάντηση από τα κανόνια της Κάσου κατόρθωσε να κρατήσει σε απόσταση τον εχθρικό στόλο. Στις δύο μέρες που κράτησε ο κανονιοβολισμός πρέπει να έπεσαν στο νησί περίπου τέσσερις χιλιάδες βόμβες. Τη δεύτερη προς τη τρίτη νύχτα (28 προς 29 Μαΐου 1824) 18 αποβατικά καΐκια αποσπάστηκαν από τη κεντρική δύναμη του αιγυπτιακού στόλου και κατευθύνθηκαν βόρεια της Αγίας Μαρίνας. Ταυτόχρονα, ο κανονιοβολισμός επικεντρώθηκε σε αυτό το σημείο προκειμένου να αποσπαστεί η προσοχή των αμυνομένων. Οι τελευταίοι δεν αντελήφθησαν ότι 30 ακόμα βάρκες γεμάτες με στρατό υπό τον χιλίαρχο Μουσά, κατευθύνονταν μέσα στην νύχτα προς την τοποθεσία Αντιπέρατος, νότια της Αγίας Μαρίνας. Εκεί πραγματοποίησαν απόβαση χωρίς να συναντήσουν αντίσταση. Πιθανή είναι η εκδοχή ότι οδηγός του στρατού ήταν ο Κασιώτης Ζαχαριάς που εξορισμένος από το νησί, ήθελε να εκδικηθεί τους συμπολίτες του. Η πορεία του εχθρικού στρατεύματος έγινε από ένα δύσβατο μονοπάτι που το φρουρούσαν 5 ή 6 πολεμιστές από τους οποίους οι περισσότεροι σκοτώθηκαν αμέσως. Αν υπήρχε μεγαλύτερη δύναμη σε αυτό το σημείο, πιθανόν να ήταν εύκολο να ματαιωθεί η απόβαση, δεδομένου ότι η φυσική διαμόρφωση της θέσης προσφερόταν για ισχυρή άμυνα. Αμέσως μετά την πρώτη απόβαση, έχοντας αποκτήσει ο Χουσεΐν ισχυρό προγεφύρωμα, ακολούθησε και

δεύτερη. Τα ξημερώματα δύο χιλιάδες Αλβανοί, έφθασαν αιφνιδιαστικά στα νώτα των υπερασπιστών του νησιού, στη περιοχή της Αγίας Μαρίνας, όπου ήταν παραταγμένοι περιμένοντας την απόβαση του εχθρού από κει. Οι υπερασπιστές του νησιού τους απέκρουσαν με γενναιότητα αλλά βρισκόμενοι ανάμεσα σε δύο πυρά, δεν μπορούσαν να εμποδίσουν την απόβαση στην παραλία, μπροστά στην Αγία Μαρίνα. Ο Χουσεΐν του μήνυσε να παραδοθούν και σε αντάλλαγμα εγγυάτο τη ζωή και την ελευθερία τους. Ωστόσο Κασιώτες και Κρητικοί, παρά το γεγονός ότι είχαν αιφνιδιαστεί αντιτάχθηκαν και προκάλεσαν στον εχθρό σοβαρές φθορές. Η μάχη συνεχίστηκε στήθος με στήθος. Όμως ενισχύσεις του εχθρού έφθαναν συνέχεια και ήταν ολοφάνερο ότι η αντίσταση ήταν μάταιη. Τότε, με ηρωικό γιουρούσι οι αμυνόμενοι διέσπασαν τις εχθρικές γραμμές, κατόρθωσαν να ανοίξουν δρόμο και άλλοι έφτασαν στα κασιώτικα πλοία που ήταν στις ακτές και άλλοι διέφυγαν στα βουνά του νησιού. Αξίζει να σημειωθεί όταν οι υπόλοιποι υπερασπιστές του νησιού είχαν σκορπίσει, ο Κασιώτης πλοίαρχος Μάρκος Ιωάννου ή Μαλλιαράκης, γνωστός και ως Διακομάρκος, που είχε σημειώσει πολλά κατορθώματα και στην Κρήτη, συνέχιζε μαζί με 30 έως 40 άντρες την αντίσταση στη θέση Λαγκά. Τελικά ο ίδιος αιχμαλωτίστηκε και οι περισσότεροι από τους άντρες τους σκοτώθηκαν. Όταν οδηγήθηκε στον Χουσεΐν, εκείνος εκτιμώντας τον ηρωισμό του, του υποσχέθηκε πλούσια αμοιβή αν δήλωνε υποταγή και τον ακολουθούσε. Την στιγμή όμως που οι δεσμοφύλακες, ύστερα από εντολή του Χουσεΐν, άρχισαν να λύνουν να δεσμά του πλοιάρχου, εκείνος άρπαξε το σπαθί ενός από τους φρουρούς του και σκότωσε ακόμα τρεις, για να πέσει ηρωικά και ο ίδιος λίγο αργότερα. Μετά το διασκορπισμό των υπερασπιστών, το νησί έμεινε έρμαιο στα χέρια του εχθρού. Οι σκηνές που ακολούθησαν ήταν σκηνές φρίκης. Οι Αλβανοί, όρμησαν στα χωριά σκοτώνοντας βιάζοντας και καίγοντας. Πολλοί κάτοικοι πάνω στη καταστροφή δήλωσαν υποταγή, όμως ο Χουσεΐν καταπατώντας την υπόσχεση του περί ελευθερίας και σεβασμού της ζωής των κατοίκων, έδωσε εντολή στους στρατιώτες του να συνεχίσουν τις καταστροφές για μια μέρα. Οι άντρες του νησιού σφαγιάστηκαν ενώ οι γυναίκες και τα παιδιά αιχμαλωτίσθηκαν για να πουληθούν σαν δούλοι. Όλα τα σπίτια του νησιού λεηλατήθηκαν και κάηκαν. Η προσπάθεια κάποιων από των Αλβανών που ήταν χριστιανοί να σταματήσουν τις καταστροφές και λεηλασίες δεν έφεραν αποτέλεσμα. Την άλλη μέρα ο Χουσεΐν διέταξε να σταματήσει η σφαγή. Ο Σαχτούρης στο ημερολόγιο του αναφέρει ότι ο Χουσεΐν σκότωσε όσους δεν πειθάρχησαν. Από τους υπερασπιστές του νησιού 2.000 έπεσαν νεκροί και πάνω από δύο χιλιάδες πουλήθηκαν σαν σκλάβοι. Η ερήμωση του νησιού ήταν ολοκληρωτική. Ο Χουσεΐν κυριεύοντας όσα πλοία των Κασιωτών δεν πρόλαβαν να φύγουν τα έστειλε γεμάτα με τα λάφυρα στην Αλεξάνδρεια, ως δείγμα του θριάμβου του. Στη συνέχεια κάλεσε όσους από τους πλοίαρχους κα τους ναύτες είχαν απομείνει για να καταταχθούν στο στόλο του με αμοιβή. Κάποιοι ελπίζοντας ότι θα μπορέσουν να λυτρώσουν τις οικογένειες τους που είχαν αιχμαλωτισθεί δέχθηκαν. Άλλοι κατέβηκαν από τα βουνά δήλωσαν υποταγή και με αντάλλαγμα λύτρα εξαγόρασαν τους δικούς τους. Ωστόσο οι Κρητικοί οπλαρχηγοί δεν είχαν υποκύψει και αυτό έκανε τον Χουσεΐν να ανησυχεί φοβούμενος ότι θα ξαναγύρισαν στην Κρήτη και θα άρχιζαν ξανά τον αγώνα. Έτσι προσπάθησε να εκβιάσει τους Κασιώτες για να τους παραδώσουν, εκείνοι όμως φρόντισαν να τους ειδοποιήσουν και να τους φυγαδεύσουν πριν συλληφθούν. Ο Χουσεΐν τοποθέτησε Τούρκο διοικητή στη νησί και αφού φρόντισε για την υποταγή και της Καρπάθου, οι κάτοικοι της οποίας φοβισμένοι, υποτάχθηκαν αμέσως γύρισε στη Σούδα της Κρήτης.

Καθυστερημένη κινητοποίηση του ελληνικού στόλου

Η είδηση της καταστροφή του νησιού έφτασε καταρχήν στην Ύδρα που ειδοποίησε την Κυβέρνηση. Το θλιβερό νέο πραγματικά προκάλεσε αγωνία και τάραξε τους πάντες, αφού άρχισαν να καταλαβαίνουν τον κίνδυνο που διέτρεχαν από τη θάλασσα. Οι πρόκριτοι της Ύδρας είδαν την καταστροφή αυτή σαν ειδοποίηση της θείας προνοίας και ότι η προσβολή εκεί έσωσε την Ύδρα και τις Σπέτσες τις οποίες μπορούσε να καταλάβει το ίδιο αιφνίδια. Σε έγγραφο τους ειδοποιούσαν τους Σπετσιώτες προκρίτους να μην κωφεύσουν αλλά να αναλάβουν δράση και να απαντήσουν αμέσως στον εχθρό. Τους πληροφορούσαν ακόμα ότι είχαν ήδη ετοιμάσει 5 πυρπολικά και 25 πολεμικά πλοία και τους καλούσαν να ετοιμάσουν και εκείνοι πλοία προκειμένου ο στόλος των δύο νησιών να αποπλεύσει αμέσως. Στις 16 Ιουνίου πολεμικά πλοία των Σπετσών απέπλευσαν για να ενωθούν με υδραίικη μοίρα. Στις 20 του μήνα η μοίρα της Ύδρας που την αποτελούσαν 10 πλοία και 2 πυρπολικά υπό τον Γεώργιο Σαχτούρη, συναντήθηκε στα ανοιχτά της Σαντορίνης με την σπετσιώτικη μοίρα που την αποτελούσαν 15 πλοία και δύο πυρπολικά με αρχηγό τον Κ. Μπουκουβάλα. Τα πλοία είχαν αποπλεύσει για τη Κάσο προκειμένου να προφθάσουν τα εχθρικά πλοία και να τα διασκορπίσουν και να διασώσουν όσες οικογένειες είχαν απομείνει. Η κινητοποίηση αυτή, 11 μέρες μετά την ολοκληρωτική καταστροφή και υποταγή της Κάσου ήταν από τις μεγαλύτερες σε αριθμό πλοίων που είχαν πραγματοποιηθεί μέχρι τότε. Η ταχύτητα της όλης προετοιμασίας απέδειξε ότι τα χρήματα υπήρχαν, έστω και αν το δάνειο που είχε πάρει η ελληνική κυβέρνηση δεν είχε φτάσει ακόμα. Άρα, δεν ήταν παρά απλές προφάσεις οι αρνήσεις για την αποστολή βοήθειας στη Κάσο, με την δικαιολογία ότι εξέλειπαν οι σχετικοί πόροι, όταν το νησί έστελνε αναφορές ζητώντας επειγόντως βοήθεια. Όταν ο Σαχτούρης το απόγευμα της 21 Ιουνίου έφτασε στο νησί και αποβιβάστηκε στην Αγία Μαρίνα, τα μόνο που είδε ήταν σπίτια γκρεμισμένα και καμένα και πολύ λίγους ανθρώπους, όπως αναφέρει ο ίδιος στο ημερολόγιο του. Οι εναπομείναντες κάτοικοι, μόλις είδαν τους ναύτες που αποβιβάστηκαν με φωνές, δάκρυα και θρήνους, άρχισαν την ιστόρηση των παθημάτων τους. Όταν όμως, ο Σαχτούρης τους πρότεινε να τους μεταφέρει στη Πελοπόννησο εκείνοι αρνήθηκαν. Απομακρυνόμενοι από το νησί τους όχι μόνο δεν είχαν καμία ελπίδα να βελτιώσουν τη ζωή τους αλλά θα αγωνιούσαν ακόμα πιο πολύ για την τύχη των αιχμαλωτισθέντων συγγενών τους. Όταν στις 23 Ιουνίου ο στόλος αναχώρησε από την Κάσο, έχοντας στο ενδιάμεσο δαπανήσει άσκοπα πολύτιμο χρόνο, αναζητώντας τον εχθρικό στόλο, τα Ψαρά που είχαν την ανάγκη του δεν υπήρχαν. Στις 24 Ιουνίου πλησιάζοντας τη Σαντορίνη, πληροφορήθηκαν από πλοίο της Σαντορίνης που έφερε όμως τη ρωσική σημαία την είδηση μιας ακόμη καταστροφής : αυτής των Ψαρών. Έτσι αποτελεί ένα ακόμα ερωτηματικό γιατί η εκστρατεία αυτή του στόλου δεν έγινε στα Ψαρά, οι παραστάτες των οποίων ζητούσαν επειγόντως ενισχύσεις, αλλά στη Κάσο μετά την καταστροφή της.

Συμπεράσματα

Στην καταστροφή της Κάσου, οπωσδήποτε η προδοσία στον εχθρό και η αριθμητική υπεροχή του τελευταίου έπαιξαν το ρόλο τους. Ωστόσο στην πραγματικότητα, η αληθινή αιτία της καταστροφής δεν ήταν άλλη από την εμφύλια σύγκρουση που μαινόταν την περίοδο εκείνη, ανάμεσα στις δύο κυρίαρχες παρατάξεις της εποχής. Ανάμεσα δηλαδή στους σημαντικότερους στρατιωτικούς της Πελοποννήσου με

αρχηγούς τους Κολοκοτρώνη και Μαυρομιχάλη και στους πιο σημαντικούς πολιτικούς της Πελοποννήσου και των νησιωτών με αρχηγούς τους Κουντουριώτη, Μαυροκορδάτο και Κωλέττη. Στόχων και των δύο παρατάξεων δεν ήταν άλλος παρά η κατοχή και η διατήρηση της εξουσίας. Από τις δύο κυβερνήσεις που ήταν σχηματισμένες (η μια με πρόεδρο τον Μαυρομιχάλη και έδρα την Τριπολιτσά και η άλλη με πρόεδρο τον Κουντουριώτη και έδρα το Κρανίδι) αν και η ισχυρότερη ήταν η κυβέρνηση του Κρανιδίου, (την υποστήριζαν οι νησιώτες εφοπλιστές, οι περισσότεροι Στερεοελλαδίτες οπλαρχηγοί, το μεγαλύτερο μέρος των Πελοποννησίων γαιοκτημόνων και οι Έλληνες του εξωτερικού), καμιά δεν ήταν ικανή από μόνη της να αντιμετωπίσει τον εχθρό. Και αυτό γιατί από την πρώτη έλλειπαν η γενικότερη αποδοχή και τα χρήματα και από την δεύτερη, οι ικανοί στρατιωτικοί που θα μπορούσαν να αντιταχθούν αποτελεσματικά στον εχθρό. Και ναι μεν η κυβέρνηση του Μαυρομιχάλη ήταν νόμιμα εκλεγμένη από την εθνοσυνέλευση του Άστρους και εκείνη του Κουντουριώτη σχηματισμένη πραξικοπηματικά, αλλά η πρώτη είχε διαπράξει κατά τη λειτουργία της πολλές παρανομίες και είχε χάσει την ηθική της υπόσταση, οπότε η δεύτερη την υποκατέστησε. Πίσω από το ηθικό αυτό κώλυμα το οποίο εξυφαινόταν στο Κρανίδι κρυβόταν η πεισματική επιμονή του Γεώργιου Κουντουριώτη, φορέα όχι μόνο της δικής του υπέρμετρης αρχομανίας αλλά και όσων είχαν ολιγαρχικές αντιλήψεις για την νομή και τον ελέγχου της εξουσίας. Και αυτό το πέτυχε με την οικονομική ευχέρεια την οποία του εξασφάλιζαν καταρχήν τα οικογενειακά αποθέματα και αργότερα με τη διαχείριση η καλύτερα διασπάθιση σε ευνοούμενους του, των χρημάτων του πρώτου δανείου. Ωστόσο η εμφύλια αυτή διαμάχη ανάμεσα στις παρατάξεις αυτές, οι οποίες λειτουργούσαν ήδη σαν πρόδρομοι του αγγλικού και του ρωσικού κόμματος, ήταν καταστροφική για τη συνέχιση το Αγώνα. Άνθρωποι σκοτώθηκαν και απήχθησαν, περιουσίες απωλέσθηκαν και χάθηκαν μερικά από τα σημαντικότερα προπύργια της Επαναστάσεως. Έτσι η εκ πρώτης όψεως ακατανόητη βραδύτητα της αποστολής του στόλου στη Κάσο, οφείλεται στη διαμάχη και τα μίση ανάμεσα στους Έλληνες και στην έλλειψη ισχυρής κυβέρνησης. Όλα αυτά επιδρούσαν ανασταλτικά στη λήψη αποτελεσματικών και σωστών αποφάσεων ανάλογων με τη κρισιμότητα των γεγονότων, με αποτέλεσμα να κινδυνέψει στο τέλος και ο ίδιος ο Αγώνας

Βιβλιογραφία 1. Ιστορία του Ελληνικού ´Εθνους, τόμος ΙΒ, Εκδοτική Αθηνών Α. Ε., 1977 2. Ιστορία του Ελληνικού ´Εθνους, Κωνσταντίνου Παπαρηγόπουλου τόμος 19, βιβλίο 15ο, εκδόσεις Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκης 2006 3. Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, Σπυρίδωνος Τρικούπης, έκδοση Νέα Σύνορα – Α. Α. Λιβάνη, 1993 4. Εγκυκλοπαίδεια Πατριδογνωσία, εκδόσεις Έθνος της Κυριακής, τεύχη 1 και 2, Κάσος, «Θερμοπύλες του Αιγαίου», Αθήνα 2002 5. Κάσος, Επτά ημέρες, τόμος Δωδεκάνησα, εκδόσεις Καθημερινή, 1996 6. www.insitu.gr/kassos

** Η ημερομηνία της καταστροφής της Κάσου στις πηγές είναι αντικρουόμενη. Χαρακτηριστικά ο Σπυρίδων Τρικούπης αναφέρει σαν ημερομηνία καταστροφής την 28 Ιουλίου, η ιστορία του Ελληνικού Έθνους της Εκδοτικής Αθηνών την 29 Μαΐου, ενώ πηγές στο διαδίκτυο την 7 Ιουνίου.*

Πυγές:

Αρχείο Γεωργίου Σαχτούρη, επιμέλεια Χριστίνα Βάρδα, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, Ε.Λ.Ι.Α., Αθήνα 2000

Anderson, R. C. (1952). Naval Wars in the Levant 1559–1853. Princeton: Princeton University Press. p. 496.

Clodfelter, Micheal (May 9, 2017).

Warfare and Armed Conflicts: A Statistical Encyclopedia of Casualty and Other Figures, 1492–2015, 4th ed

. McFarland. p. 191. ISBN 9781476625850.

Thomas Gordon,

History of the Greek Revolution

, t. 2 p.154-155

Zanakos, Avgoustinos (July 6, 2003). “Η ναυμαχία του Γέροντα (The Battle of Gerontas)”.

To Vima

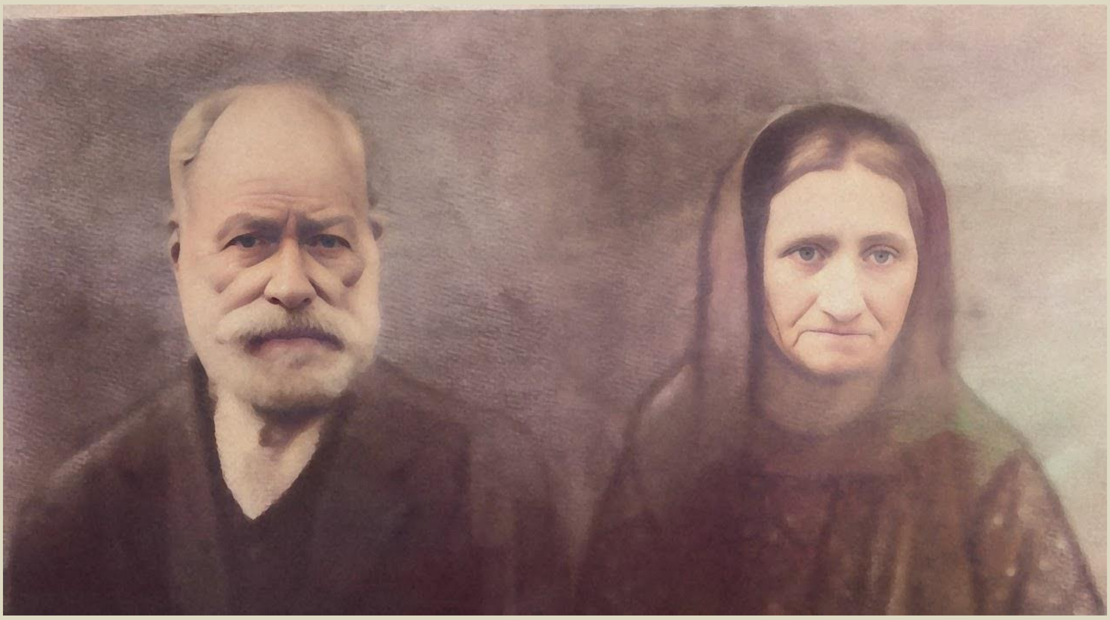
(in Greek). Retrieved 2008-03-27.

Conflict and conquest in the Islamic world : a historical encyclopedia

. Mikaberidze, Alexander. Santa Barbara, Calif. p. 335. ISBN 1598843362. OCLC 763161287. Jack Sweetman, “The Great Admirals: Command at Sea, 1587-1945”, p. 231

Άρχων Θεόδωρος «Χατζής» Κασώτης, γιος του Γεωργίου Ζίζζη με τη σύζυγό του περίπου το 1880.

Άρχων Γεώργιος, γιος του Θεόδωρου «Χατζή» Κασώτη με τη σύζυγο του Ουρανία Γερμανού, κόρη του Δημητρίου Γερμανού από τον Αρμενιστή Ικαρίας.

Άρχων Δημήτριος, γιος του Γεωργίου Κασώτη και η σύζυγος του Σοφία Λέφα, κόρη του Φίλιππου Λέφα του Περδικίου Ικαρίας.

Ο Φίλιππος, γιος του Δημητρίου Κασώτη στο εργαστήριό του.

Οι τέσσερις νεότεροι γιοι του Φίλιππου Κασώτη από αριστερά προς τα δεξιά: Γεώργιος Β', Αντώνιος, Νικόλαος, Ανδρέας, περίπου το 1966.

6ης γενιάς πρώτα ξαδέρφια Κασώτη καθισμένα από αριστερά προς τα δεξιά: Ειρήνη, Ηρώ, Άννα Υψαρίδη (σύζυγος Φιλίππου του Νικολάου), Φίλιππος (γιος Νικολάου), Φίλιππος (γιος Αντώνη), Αργυρώ, Παντελής, περίπου το 2017.